

OLOF WAHLUND

Fotografi

26 augusti – 1 oktober, 2006

Värmlands Museum, Karlstad

Olof Wahlund är född i Säffle 1949. Efter tekniskt gymnasium i Karlstad arbetade han en kort tid som byggnadsingenjör. Har alltid fotograferat. Ett besök i New York 1973 hos en kamrat som öppnat fotostudio ledde till att Olof året därpå flyttade till New York. Arbetade under 7 år hos Irving Penn, som han fortfarande träffar. Penn har f.ö. sett bilderna till utställningen i Värmlands Museum och uttryckt sitt gillande över dem. Har tillsammans med hustrun Kathy sedan årsskiftet 1982/83 egen fotostudio i New York.

En av sommarens hetaste dagar intervjuade jag Olof Wahlund om fotografi och hans konstnärskap. Vi satt en hel dag på en urbergsknalle, i skuggan av ett trähus, byggt på stolpar, ute på Värmlandsnäs med hänförande utsikt över Väneren. **OW** är Olof Wahlund och **SH** är undertecknad Stefan Hammenbeck.

SH: Du är född och uppvuxen i Säffle?

OW: Ja, men jag gick tekniskt gymnasium i Karlstad eftersom jag tänkte bli byggnadsingenjör. Det var ju så att man skulle ha ett yrke. Jag arbetade också sedan på ett vägbygge på E18 drygt ett år.

SH: Men Du har alltid arbetat med fotografi?

OW: Ja, det har hela tiden funnits hos mig. Jag tog bilder på 60-talet och de handlar om mitt

eget liv, om att vara ungdom i Säffle på den tiden. Just nu håller jag på med att gå igenom bilderna från den tiden...

SH: Men så hände något som gjorde att Du lämnade yrket som byggnadsingenjör bakom dig?

OW: Jag åkte till New York sommaren 1973. Ulf Skogsberg, en kamrat till mig som är fotograf, hade öppnat en studio för reklamfoto och av honom fick jag en inbjudan att komma över.

SH: Du har berättat att Du tänkte stanna 4-5 veckor, men efter 33 år är Du fortfarande kvar!

OW: Jag började arbeta hos Ulf, eftersom jag ville lära mig det han höll på med. Efter 4 månader åkte jag hem en kort runda men återvände i januari 1974. Sedan dess är jag bosatt i New York.

SH: Du valde nu också att etablera dig som fotograf?

OW: När jag återvände 1974 fortsatte jag hos honom. Året därpå började jag frilansa hos Irving Penn och 1976 blev jag fast anställd hos honom som first assistent. När jag blev erbjuden jobbet blev jag mycket nervös. Penn var ju kolossalt stor. För mig som egentligen är självlärd som fotograf var det jättestort. Men jag tog jobbet och stannade hos honom till slutet av 1982.

SH: Kan Du på något sätt sammanfatta dina år hos Penn?

OW: Det är inte lätt. Det var en enorm lärdom att få arbeta hos honom. Han var mer konstnär än fotograf, det är en lärdom. Han sysslade med allt – modebilder, porträtt, stilleben. Jag lärde mig också att det fanns en påtaglig skillnad mellan reklam- och konstnärligt fotografi. Penn hade också humor, det märks i hans bilder.

SH: Din starkaste lärdom av Penn?

OW: Noggrannheten i bilderna! //Svaret kommer blixtnabbt!// Noggrannheten är lika med konstnärligheten!

SH: Men så slutade Du hos Penn vid årsskiftet 1982/83?

OW: Jag öppnade då egen studio, som jag fortfarande driver. Jag och min hustru Kathy hade då ett loft, som det heter, i en gammal industrifastighet från slutet av 1800-talet. Där inrättade vi vår studio.

SH: Och inriktningen blev det Du kallar för ”commercial”?

OW: Ja, fotografi för reklamsyfte.

SH: Var det svårt att etablera sig själv?

OW: Egentligen inte, men på ett annat sätt ja. Jag hade arbetat länge hos Penn och det handlade för mig om att skapa en egen profil. Men fotografi för reklamsyfte är inte alltid så fritt heller som man kan tro. Ibland är man väldigt bunden till en given layout, till produkten, för att bibehålla produktprofilen. Men man kan också ibland få helt fria händer och det är det mest

stimulerande. Så var det med Chanel, som sade gör något! Men det är intressant med bilder för ”commercial”, för produkten är en isolerad grej och man använder det som finns som en slags isolerad yta. Det är reklamfotografiets kärna.

SH: Hade Du då på 70- och 80-talet tid för det egna konstnärliga fotografiet?

OW: Nej inte alls. Jag var först helt uppe i arbetet hos Penn. När jag etablerade min egen studio och jobben kom fanns inte heller tid. Men i huvudet någonstans fanns egna bilder ändå med. Det är först de sista 10 åren som jag haft mer tid att ägna mig åt mina egna bilder.

SH: När vi träffades förra året och började planera utställningen, berättade Du om att en ny teknik spelade roll för dig att börja göra egna bilder.

OW: Ja, det är riktigt. När jag gör mina egna bilder, alltså inte beställningsbilder för ”commercial”, har jag en känsla inom mig som jag vill uttrycka. När vi genom nya digitala skrivare kunde skriva ut bilder på akvarellpapper istället för fotopapper upptäckte jag att nu fanns en möjlighet att få bilderna att se ut som akvareller istället, om Du förstår vad jag menar. För mig var det en helt annan känsla än att göra bilderna på traditionellt fotopapper. Jag använder mig av en Epsonskrivare och av deras papper. Det är precis vad jag vill ha!

SH: Och nu är utställningen med 32 egna bilder färdig för Värmlands Museum?

OW: Ja, den består av 28 bilder i vilka jag tittat nedåt, på mötet mellan urberget och vattnet vid Vänerns strand, och av 4 bilder med ett himmelsperspektiv. Egentligen är allt en enda bild. Det är viktigt att se det som en helhet.

SH: Du har beskrivit Ditt arbetssätt med ”commercial” som att Du då skissar och tecknar den tänkta bilden. Hur arbetar Du med dina egna fria bilder?

OW: Jag tar bilderna direkt, men det förutsätter en inre känsla. Det är inte lätt att förklara hur. Säg den konstnär som sakligt kan beskriva sin kreativa process! Det finns en slags relation mellan känsla och bild. I mina egna bilder utgår jag ofta från naturen. Bilderna blir en form av kompositioner ur naturen, som motsvarar en känsla hos mig. Bilderna är ett slags stilleben. Jag tar bara något som finns där, men det viktiga är inte materian i sig, utan innehållet finns i det abstrakta.

SH: Bilden är inte bara yta?

OW: Kompositionen, den viktiga relationen mellan det som finns i bilden och bildens rum eller yta, har mycket att göra med det negativa utrymmet i bilden. Hur det positiva fungerar i förhållande till det negativa i bilden. Balans betyder inte liksidighet.

SH: När Du talar om din inre känslas betydelse för bilden låter det, om Du förstår mig rätt, både enkelt och självklart. Är det verkligen så?

OW: Bilden sitter där på en gång på ett sätt, men man skall inte glömma att det är många bilder som inte blir något, som kasseras. Andra bilder kan behöva lång tid på sig för att mogna. Det är ett spännande inslag i processen.

SH: Din utställning handlar om din relation till Värmland. Sedan drygt 30 år är Du bosatt i New York. Du har under åren alltid besökt Sverige, men nu har Du inte längre några anhöriga, båda dina föräldrar är borta. Du är på ett sätt mer amerikan än värmlänning eftersom Du lever Ditt vardagsliv i USA.

OW: Min relation till Värmland utgår nu helt från mig själv. Jag har ju inget annat som binder mig här än min egen känsla, som består av både historia och nutid. Jag har arbetat i flera år med de 32 bilder som finns i utställningen. De handlar om Värmland, men på ett sätt som man kanske inte förväntar sig. Det för mig viktiga är att bilderna tillsammans bildar en helhet.

SH: Ja, Du har på nytt trampat de stenar där Du som barn lekte. Du tittar nedåt, och någon gång uppåt, mot himlavalvet. För mig handlar det om reflektion – om vad och om vem. Olle, det har varit mycket stimulerande att få arbeta tillsammans med Dig och göra utställningen i Värmlands Museum. Jag vill tacka Dig och din hustru Kathy för det fina samarbetet och samtidigt hälsa välkommen till Värmlands Museum!